

vittring. Av r. 12 återstår hst; t. v. går från toppen en rundad fördjupning, som icke verkar huggen; t. h. om hst finnes en något mera markerad linje, som möjligen kan vara början av en u-bst.

Endast runföljden 5—10 ger något sammanhang numera. Av ornamentik och runformer framgår, att stenen har varit ristad i Livstens stil.

789. Mälby, Tillinge sn.

Pl. 106, 107.

Litteratur: L 726, D 1: 103. J. Bureus, Fa 6 s. 119 n:r 53 (Caspar Cohl), Fa 5 n:r 383, Fa 1 s. 86, Ff 6 n:r 161; J. Rhezelius, Fa 10: 1 n:r 147; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 4, bl. 64; O. Verelius, Manuductio ad runographiam (1675), s. 50; P. Elvius, De Fierdhundria (auctor J. Arenius), Upsaliæ 1717 (feltryck 1617), s. 98 och 99; P. Dijkman, Historiske Anmärkningar (1723), s. 42 f; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 1, s. 193; O. F. Kugelberg, Några ord till upplysning om bladet »Enköping» (1863), s. 39; UFT h. 8 (1879), s. 123; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 44; Handlingar 1926 i ATA.

Äldre avbildningar: J. Rhezelius, teckning (Fa 10: 1); J. Bureus, kopparstick (Ff 6; även hos Verelius, a. a.); J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta 4); H. Boberg, foto 1926 (ATA).

Runstenen står i en beteshage, 500 m. NNV om Mälby mangårdsbyggnad, 250 m. N om torpet Björkliden, 250 m. V om landsvägen Mälby—Lundby, 200 m. SV om Hemlunda. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Enköping.»

Enligt Fa 6 stod stenen »Wedh Mälby i Tillinge sokn» (Fa 5: »Tillinge S Mälby»; Ff 6: »Tillinge Sochn. Mälby»). Ovanför teckningen i Fa 10: 1 står »Tillinge Sochn. Widh Mälby i

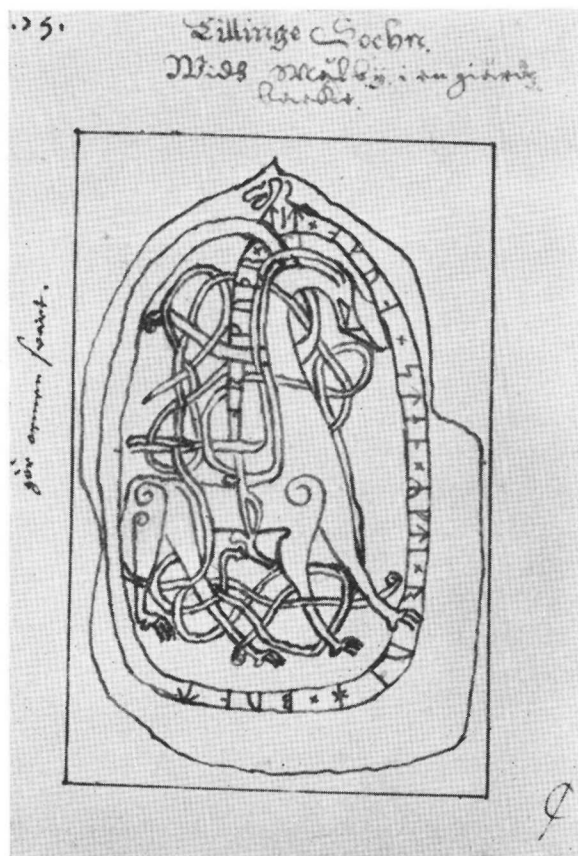

Fig. 226. U 789. Mälby, Tillinge sn. Efter teckning av Rhezelius.

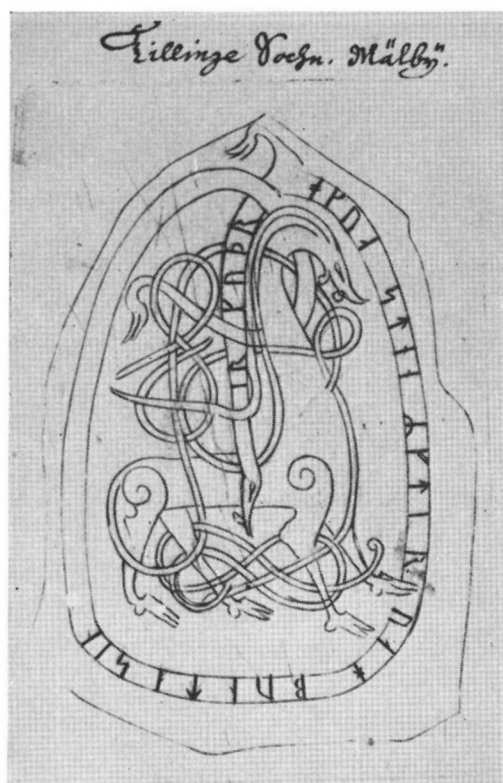

Fig. 227. U 789. Mälby, Tillinge sn. Efter kopparstick i Ff 6.

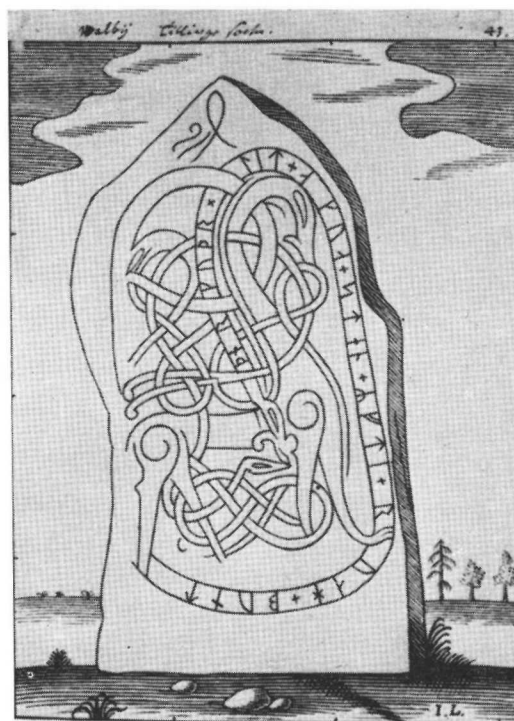

Fig. 228. U 789. Mälby, Tillinge sn. Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta.

en giärdzbacke.» — *Ransakningarna* 1667—84: »Widh Mählby finnes een hög Runesteen». På träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* finnes bläckanteckningen »Walby tillinge soehn» (L 726: »Mällby»). — Enligt *Sveriges runurkunder* låg stenen »i ett hörn af en skogshage, nordligt från byn». (I en not påpekar Dybeck: »En äfven liggande bautasten finnes jämnte honom och längre norr ut i en gärdzbacke är en berghäll med ristade slingor.») I beskrivningen till kartbladet »Enköping» omtalas, att »i skogsbacken nordnordvest om Mälby ligger en mindre» runsten. — Våren 1926 begärde organisten H. Boberg hos Riksantikvarien att få resa den då ännu liggande runstenen: »Angående Mälby-stenen meddelas härmed, att den nedanför runorna befintliga delen av stenen är alltför kort, för att stenen vid nedsättning i jorden skall få tillräcklig stadighet, varför man måste förstärka densamma med järnstänger. På grund härav få vi ävenledes anhålla om tillstånd att verkställa detsamma.» Mälbystenen restes sommaren 1926, vilket framgår av ett brev (²⁴/s 1926) till Vitterhetsakademien från H. Boberg: »Mälby-stenen reste vi för Ca 3 veckor sedan. Det gick bra med tillhjälp av en s. k. stubbrytare, och genom omsorgsfull kilning och cementering av grunden, fingo vi den att stå bra utan något järnstöd ...»

Rödgrå granit. Höjd 1,90 m., bredd 1,10 m. Ristningsytan är knottrig och vittrad. Linjerna äro grunda, ofta otydliga. Ornamentiken är flerstädes svår att reda.

Inskrift:

þorkupr + lit + akua + sten + rfti + ruah + bunt -
 5 10 15 20 25 30

Þorguðr let haggva stein æftir Runa (?) boanda ...

»Torgunn lät hugga stenen efter Rune, (sin) man.»

Mälby, Tillinge sn.

Litteratur: R. Dybeck, Sveriges runurkunder (1860), s. 17 noten, Reseberättelse för år 1861 (ATA; tryckt i ATS 1, 1864, s. 177); S. B. F. Jansson, Runinskriftsinventering i Uppsala län 1941 (ATA).

I *Sveriges runurkunder* omtalar Dybeck i samband med behandlingen av Mälbystenen (U 789), att »längre norr ut i en gärdesbacke är en berghäll med ristade slingor.» Det är uppenbarligen samma ristning som åsyftas i berättelsen för år 1861: »I Mälby gärdsbacke sågs en vacker slingristning utan runor i en mindre berghäll.» Någon avbildning av denna ristade häll finnes tyvärr icke. Trots flera försök har ristningen ännu icke återfunnits.

790. Mälby, Tillinge sn.

Litteratur: R. Dybeck, Reseberättelse för år 1863, s. 18 (ATA); S. B. F. Jansson, Runinskriftsinventering i Uppsala län 1941 (ATA).

Den enda uppgift som finnes om denna sten har lämnats av Dybeck i hans reseberättelse för år 1863. Mellan en gravbacke vid Ullbro »och Melby — efter uppgift på Melby egor — vistes mig ett större stycke af en runsten, som låg bland andra stenar på en obetydlig höjdstrecka. Innom runslingan synes en del af ett skepp med hög förstäf och mast.»

Inskrift (enligt Dybecks reseberättelse 1863):

runi · risti · ruar · atir · sunu · sini · suira · auk . . .

5 10 15 20 25 30

Runi risti runar æftir sunu sina Sværra(?) ok . . .

»Rune ristade runorna efter sina söner Svärre och . . .»

Till läsningen: Inskriftens **n**- och **a**-runor ha ensidiga bistavar. Efter 11 **u** har runan **n** överhoppats och efter 14 **a** runan **f**.

Om namnet *Runi* se U 789. — Runföljden 26—30 **suira** innehåller otvivelaktigt namnet på en av sönerna. Samma namn återfinnes på Sö 46 skrivet **suera** (ack.). Brate uppfattar det som »en svag biform till fvn. Sverrir, fsv. Swære(r)» (*Södermanlands runinskrifter* s. 36).

Dybeck kommenterar sin läsning på följande sätt: »Detta tyckes nästan vara vers:

Runi risti
runar a(f)tir
sunu sini
Suira auk ---»

Slutligen tillägger Dybeck: »Stenen skall icke länge varit sönderslagen och man gaf mig hopp om att innevarande år få se det felande stycket». Tyvärr blev detta tydligen icke fallet. Stenen är numera försvunnen; ingen del av den har trots flera efterforskningar kunnat återfinnas.

791. Tibble, Tillinge sn.

Pl. 106, 107.

Litteratur: L 728, D 1: 97. J. Bureus, Fa 6 s. 86 n:r 188 (Bureus' egen uppteckning), s. 119 f. n:r 54 (Caspar Cohl), Fa 5 n:r 384, Fa 14 s. 204, Ff 6 n:r 162; J. Rhezelius, Fa 10:1 n:r 146; J. Peringskiöld, Monumenta 4, bl. 65; O. Verelius, Manuductio ad runographiam (1675), s. 49; P. Elvius, De Fierdhundria (auctor J. Arenius), Upsaliæ 1717 (feltryck 1617), s. 98 och 99; P. Dijkman, Historiske Anmærckningar (1723), s. 41 f.; O. Celsius, Svenska runstenar